

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 13ης Ιουλίου 2018

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Λιθουανίας για το 2018 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Λιθουανίας για το 2018

(2018/C 320/14)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στις 22 Νοεμβρίου 2017 η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια επισκόπηση της ανάπτυξης, με την οποία σηματοδοτήθηκε η έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2018 σχετικά με τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Αλήφθηκε δεόντως υπόψη ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων που διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017. Οι προτεραιότητες της ετήσιας επισκόπησης της ανάπτυξης εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 22 Μαρτίου 2018. Στις 22 Νοεμβρίου 2017, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽²⁾, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης, στην οποία η Λιθουανία δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία επρόκειτο να πραγματοποιηθεί εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημέρα η Επιτροπή εξέδωσε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Η σύσταση αυτή εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 22 Μαρτίου 2018. Στις 14 Μαΐου 2018 το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση για την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ ⁽³⁾ («σύσταση για τη ζώνη του ευρώ»).
- (2) Ως κράτος μέλος με νόμισμα το ευρώ και λαμβανομένης υπόψη της στενής διασύνδεσης των οικονομιών της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, η Λιθουανία θα πρέπει να διασφαλίσει την πλήρη και έγκαιρη εφαρμογή της σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, όπως αποτυπώνεται στις κατωτέρω συστάσεις, και ιδίως στη σύσταση 1.
- (3) Η έκθεση χώρας του 2018 για τη Λιθουανία δημοσιεύτηκε στις 7 Μαρτίου 2018. Στην έκθεση αξιολογήθηκε η πρόοδος της Λιθουανίας όσον αφορά την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 11 Ιουλίου 2017 ⁽⁴⁾, η συνέχεια που δόθηκε στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις που είχαν εκδοθεί κατά τα προηγούμενα έτη και η πρόοδος της Λιθουανίας ως προς την επίτευξη των εθνικών στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».
- (4) Η Λιθουανία υπέβαλε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2018 στις 26 Απριλίου 2018 και το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018 στις 30 Απριλίου 2018. Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους, τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν ταυτοχρόνως.

⁽¹⁾ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25).

⁽³⁾ ΕΕ C 179 της 25.5.2018, σ. 1.

⁽⁴⁾ ΕΕ C 261 της 9.8.2017, σ. 1.

- (5) Οι σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις ελήφθησαν υπόψη κατά τον προγραμματισμό των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων («ΕΔΕΤ») για την περίοδο 2014-2020. Όπως προβλέπεται στο άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁾, όπου είναι αναγκαίο για τη στήριξη της εφαρμογής σχετικών συστάσεων του Συμβουλίου, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από ένα κράτος μέλος να επανεξετάσει και να προτείνει τροποποιήσεις του οικείου συμφώνου εταιρικής σχέσης και των σχετικών προγραμμάτων. Η Επιτροπή έχει παράσχει περαιτέρω λεπτομέρειες για τον τρόπο με τον οποίο θα κάνει χρήση αυτής της διάταξης σε κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων που συνδέουν την αποτελεσματικότητα των ΕΔΕΤ με τη χρηστή οικονομική διακυβέρνηση.
- (6) Η Λιθουανία υπάγεται επί του παρόντος στο προληπτικό σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Στο πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018, η κυβέρνηση σχεδιάζει να διατηρήσει ονομαστικό πλεόνασμα ύψους 0,6 % του ΑΕΠ από το 2018 έως το 2020, πριν από την προβλεπόμενη μείωσή του στο 0,3 % του ΑΕΠ το 2021. Ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος —που συνίσταται σε διαρθρωτικό έλλειμμα ύψους 1 % του ΑΕΠ— σχεδιάζεται να τηρηθεί καθ' όλη την περίοδο του προγράμματος. Το 2016 και το 2017, εγκρίθηκε επίσης για τη Λιθουανία προσωρινή απόκλιση λόγω της εφαρμογής της συστημικής συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης και των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Οι εν λόγω αποκλίσεις μεταφέρονται για περίοδο τριών ετών. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να υποχωρήσει από το 39,7 % του ΑΕΠ το 2017 στο 35,3 % το 2021. Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι εν λόγω δημοσιονομικές προβολές είναι ευλογοφανές. Συγχρόνως, δεν έχουν ακόμη προσδιοριστεί επαρκώς τα αναγκαία μέτρα στήριξης των προβλεπόμενων στόχων για το πλεόνασμα από το 2019 και μετά.
- (7) Στις 11 Ιουλίου 2017, το Συμβούλιο συνέστησε στη Λιθουανία για το 2017 να παραμείνει στον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο της το 2018, λαμβανομένων υπόψη των περιθωρίων που συνδέονται με την υλοποίηση της συστημικής συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης και των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων για τις οποίες έχει χορηγηθεί προσωρινή απόκλιση. Αυτό συνάδει με μέγιστο ονομαστικό ρυθμό αύξησης των καθαρών πρωτογενών δημόσιων δαπανών⁽²⁾ ύψους 6,4 % το 2018, ποσοστό που αντιστοιχεί σε επιτρεπόμενη επιδείνωση του διαρθρωτικού ισοζυγίου της τάξης του 0,6 % του ΑΕΠ. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2018, το διαρθρωτικό έλλειμμα της Λιθουανίας προβλέπεται να ανέλθει στο 0,7 % του ΑΕΠ το 2018 και στο 0,6 % του ΑΕΠ το 2019. Επομένως, το διαρθρωτικό ισοζύγιο προβλέπεται να παραμείνει σε επίπεδο υψηλότερο από τον μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο και για τα δύο έτη. Γενικά, το Συμβούλιο είναι της γνώμης ότι η Λιθουανία προβλέπεται να συμμορφωθεί με τις διατάξεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης το 2018 και το 2019.
- (8) Τα έσοδα από τους περιβαλλοντικούς φόρους και τους περιοδικούς φόρους ακίνητης περιουσίας παραμένουν κάτω από τον μέσο όρο της Ένωσης. Η Λιθουανία προέβη σε μεταρρύθμιση του οικείου συστήματος φορολόγησης της ακίνητης περιουσίας, με την οποία εισάγεται ένα στοιχείο προοδευτικότητας στο σύστημα, και κατάργησε τις απαλλαγές από τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης για τον άνθρακα και τον σπτάνθρακα που χρησιμοποιούνται για θέρμανση. Ωστόσο, υπάρχει περιθώριο διεύρυνσης της φορολογικής βάσης σε πηγές που είναι λιγότερο επιζήμιες για την ανάπτυξη. Αν και η Λιθουανία έχει σημειώσει πρόοδο τα τελευταία έτη όσον αφορά τη βελτίωση της εισπράξης των φόρων, η υστέρηση των εσόδων από την εισπράξη του φόρου προστιθεμένης αξίας εξακολουθεί να είναι από τις μεγαλύτερες στην Ένωση. Η Λιθουανία λαμβάνει περαιτέρω μέτρα για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και τη βελτίωση της φορολογικής συμμόρφωσης και τα προσφάτως εφαρμοσθέντα μέτρα φαίνεται να έχουν θετικά πρώτα αποτελέσματα. Η περαιτέρω ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης θα αυξήσει τα έσοδα του προϋπολογισμού και θα συμβάλει στη βελτίωση του δικαίου χαρακτήρα του φορολογικού συστήματος.
- (9) Με την καθιέρωση νέας μεθόδου τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των συντάξεων το 2018, η οποία συνδέει τις συντάξεις με την αύξηση του μισθολογικού κόστους, οι δημόσιες συνταξιοδοτικές δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ προβλέπεται να παραμείνουν σταθερές έως το 2040. Έτσι θα διασφαλιστεί η δημοσιονομική βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος της Λιθουανίας. Ωστόσο, αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη μείωση του δείκτη παροχών, δεδομένου ότι το συνολικό μισθολογικό κόστος προβλέπεται να αυξηθεί με βραδύτερο ρυθμό απ' ό,τι οι μισθοί λόγω της ταχείας συρρίκνωσης του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας. Το γεγονός αυτό προκαλεί ανησυχίες σχετικά με την επάρκεια των συντάξεων, οι οποίες είναι ήδη από τις χαμηλότερες στην Ένωση. Επίσης, δεν είναι σαφές το πώς θα λειτουργήσει στην πράξη η εν λόγω μεταρρύθμιση, καθώς η κυβέρνηση έχει τη νομική υποχρέωση να προτείνει μέτρα σε περίπτωση μείωσης του ποσοστού αναπλήρωσης. Εάν το ποσοστό αναπλήρωσης παραμείνει αμετάβλητο, οι συνολικές συνταξιοδοτικές δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ θα αυξηθούν κατά σχεδόν 45 % έως το τέλος της δεκαετίας του 2040, ασκώντας πιέσεις στα δημόσια οικονομικά. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να αποσαφηνιστούν οι νομικές αβεβαιότητες σε σχέση με τη συνταξιοδοτική νομοθεσία και να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη δημοσιονομική βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος, με παράλληλη αντιμετώπιση της χαμηλής του επάρκειας.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 320).

⁽²⁾ Οι καθαρές πρωτογενείς δημόσιες δαπάνες αποτελούνται από τις συνολικές δημόσιες δαπάνες εξαιρουμένων των δαπανών για τόκους, των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που αναπληρώνονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια και των αλλαγών μη διακριτικής ευχέρειας στη χρηματοδότηση των παροχών ανεργίας. Ο εθνικά χρηματοδοτούμενος ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου εξομαλύνεται σε περίοδο τεσσάρων ετών. Συνυπολογίζονται τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας ή οι αυξήσεις εσόδων που είναι υποχρεωτικές διά νόμου. Τα έκτακτα μέτρα τόσο στο σκέλος των εσόδων όσο και στο σκέλος των δαπανών συμψηφίζονται.

- (10) Αυξάνεται ταχέως η στενότητα της αγοράς εργασίας λόγω της ισχυρής οικονομικής ανάπτυξης, αλλά και λόγω των δυσμενών δημογραφικών εξελίξεων και της μετανάστευσης, που έχουν ήδη προκαλέσει ελλείψεις δεξιοτήτων. Μια τέτοια κατάσταση απαιτεί ένα σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης ικανό να παρέχει κατάλληλες δεξιότητες σε όλους. Αν και οι μεταρρυθμίσεις που ξεκίνησαν το προηγούμενο έτος κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση, είναι σημαντικό η Λιθουανία να τις εφαρμόσει για να βελτιώσει τα αποτελέσματα του οικείου συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης. Οι κανόνες χρηματοδότησης και πιστοποίησης που ισχύουν για την τριτοβάθμια εκπαίδευση της Λιθουανίας συμβάλλουν στην αύξηση του αριθμού των ατόμων που έχουν ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση, αλλά ταυτόχρονα εγείρουν ανησυχίες σχετικά με την ποιότητα, τον κατακερματισμό και τη συνάφειά της με την αγορά εργασίας. Η εν εξελίξει ενοποίηση των πανεπιστημίων, εάν συνοδευτεί από αλλαγές στους κανόνες πιστοποίησης και χρηματοδότησης, αναμένεται να συμβάλει στην αντιμετώπιση των σημερινών προκλήσεων. Επιπλέον, οι συνεχείς δημογραφικές πιέσεις έχουν επηρεάσει την αποδοτικότητα του εκπαιδευτικού συστήματος και καθιστούν πιο επιτακτική την ανάγκη να παρέχεται ιοστήμη πρόσβαση σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση. Για να αντιμετωπιστούν οι κάτω του μέσου όρου επιδόσεις των μαθητών της Λιθουανίας στις βασικές δεξιότητες, χρειάζονται μεταρρυθμίσεις στην αρχική κατάρτιση, τη σταδιοδρομία και τις συνθήκες εργασίας των εκπαιδευτικών, σε συνδυασμό με άλλες μεταρρυθμίσεις επικεντρωμένες στην ποιότητα.
- (11) Η χαμηλή συμμετοχή των ενηλίκων στη μάθηση στη Λιθουανία δείχνει ότι η εκπαίδευση των ενηλίκων εξακολουθεί να είναι ανεπαρκώς ανεπτυγμένη και δεν επιτρέπει στην οικονομία να αποκομίσει οφέλη από την αναβάθμιση των δεξιοτήτων, την καινοτομία και την καλύτερη ενσωμάτωση των μειονεκτουσών ομάδων στην αγορά εργασίας (π.χ. των μεγαλύτερων σε ηλικία, των άνεργων ή των οικονομικά μη ενεργών ενηλίκων). Παρά τις επενδύσεις σε υποδομές, το περιεχόμενο των προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης είναι συχνά παρωχημένο, ενώ θα μπορούσε να υπάρχει καλύτερη ευθυγράμμιση με τις ανάγκες των τοπικών και περιφερειακών αγορών εργασίας. Η μάθηση στον χώρο της εργασίας βρίσκεται ακόμη σε αρχικό στάδιο και θα μπορούσε να επεκταθεί. Τα ενεργητικά μέτρα πολιτικής για την αγορά εργασίας περιλαμβάνουν ευρύτερη προσφορά κατάρτισης, αλλά η προσφορά αυτή θα μπορούσε να ενισχυθεί περαιτέρω. Οι πρόσφατες μεταρρυθμίσεις και τα πρόσφατα μέτρα στον συγκεκριμένο τομέα δεν είχαν σημαντικά αποτελέσματα μέχρι στιγμής. Σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, η ενίσχυση της ικανότητας των κοινωνικών εταίρων είναι σημαντική για να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή τους.
- (12) Εξακολουθούν να υπάρχουν προβλήματα όσον αφορά τα αποτελέσματα στον τομέα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης: τα προβλήματα αυτά έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην παραγωγικότητα, την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και την ποιότητα ζωής. Η παροχή υπηρεσιών υγείας εξακολουθεί να έχει ως επίκεντρο τα νοσοκομεία σε υπερβολικό βαθμό, αφήνοντας περιθώρια για περαιτέρω ενίσχυση της πρωτοβάθμιας περίθαλψης. Ο περαιτέρω εξορθολογισμός των πόρων σε συνδυασμό με μέτρα για τη βελτίωση της ποιότητας τόσο της νοσοκομειακής όσο και της πρωτοβάθμιας περίθαλψης είναι καθοριστικής σημασίας για να καταστεί η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη πιο αποτελεσματική. Οι πολιτικές για την πρόληψη των ασθενειών και την προαγωγή της υγείας αναμένεται να περιορίσουν τις επικίνδυνες συμπεριφορές πιο δραστικά και γρήγορα. Ωστόσο, η κλίμακα των εν λόγω πολιτικών εξακολουθεί να είναι μικρή, ενώ η διατομεακή συνεργασία δεν έχει αναπτυχθεί κατάλληλα και η λογοδοσία για τα αποτελέσματα δεν έχει ενσωματωθεί επαρκώς σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης. Ο υψηλός βαθμός εξάρτησης από τις άμεσες πληρωμές από τους ασθενείς, το χαμηλό επίπεδο των δαπανών για την υγεία και η μη αποδοτική κατανομή των πόρων περιορίζουν την αποδοτικότητα του συστήματος ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.
- (13) Το υψηλό ποσοστό των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, σε συνδυασμό με τη μεγάλη εισοδηματική ανισότητα, εξακολουθούν να αποτελούν μείζονες προκλήσεις για τη Λιθουανία, οι οποίες επηρεάζουν αρνητικά τις προοπτικές οικονομικής ανάπτυξης της χώρας. Επίσης, απειλούν την κοινωνική συνοχή και θα μπορούσαν να ενισχύσουν τη μετανάστευση στο εξωτερικό. Παρά τη συνεχή οικονομική ανάπτυξη, οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με αναπηρία, τα παιδιά, οι μονογονεϊκές οικογένειες και οι άνεργοι αντιμετωπίζουν τον υψηλότερο κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Η διορθωτική ισχύς του λιθουανικού συστήματος φορολογίας και παροχών είναι από τις χαμηλότερες στην Ένωση. Παρότι έχουν ληφθεί ορισμένα σημαντικά αρχικά μέτρα για την καταπολέμηση της φτώχειας και της εισοδηματικής ανισότητας, η χώρα έχει ακόμη να διανύσει πολύ δρόμο μέχρι τη σύγκλιση με τους μέσους όρους της Ένωσης όσον αφορά τη φτώχεια και την εισοδηματική ανισότητα. Η σχετικά υψηλή φορολογική επιβάρυνση των ατόμων με χαμηλό εισόδημα μπορεί να περιορίσει το κίνητρό τους για εργασία και να αυξήσει τον κίνδυνο της φτώχειας και των ανισοτήτων. Τα επίπεδα φτώχειας και ανισότητας θα μπορούσαν να μειωθούν με την παροχή κινήτρων για συμμετοχή στην αγορά εργασίας, ιδίως των ατόμων που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες και των ατόμων με χαμηλό εισόδημα, και με την αύξηση της διορθωτικής ισχύος του συστήματος φορολογίας και παροχών σε συνδυασμό με καλύτερη είσπραξη των φόρων. Τα εν λόγω μέτρα θα μπορούσαν επίσης να αυξήσουν την κοινωνική δικαιοσύνη.
- (14) Μετά από μια περίοδο υποτονικότητας από το 2012, η παραγωγικότητα παρουσίασε ανάκαμψη το 2017, με αποτέλεσμα να αμβλυνθούν οι πιέσεις στην ανταγωνιστικότητα κόστους. Ωστόσο, η βελτίωση αυτή οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στον ιδιωτικό τομέα. Σημειώθηκε περιορισμένη μόνο πρόοδος όσον αφορά τη βελτίωση της αποδοτικότητας των δημόσιων επενδύσεων. Ειδικότερα, η αποδοτικότητα των δημόσιων δαπανών Ε&Α και η συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων και του επιστημονικού κόσμου παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα. Επιπλέον, οι δημόσιες επενδύσεις στον τομέα της Ε&Α μειώθηκαν σημαντικά το 2016. Ο κατακερματισμός του συντονισμού και της διακυβέρνησης της πολιτικής για την έρευνα και την καινοτομία οδηγεί σε αναποτελεσματικότητα και εμποδίζει τις επιχειρήσεις να αξιοποιήσουν πλήρως τα οφέλη των διαφόρων καθεστώτων στήριξης. Η περαιτέρω πρόοδος στο πλαίσιο της εν εξελίξει μεταρρύθμισης της οργάνωσης και της χρηματοδότησης του τομέα της δημόσιας έρευνας αναμένεται να συμβάλει στην καλύτερη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων.

- (15) Η Λιθουανία έχει πραγματοποιήσει πρόοδο όσον αφορά την ενίσχυση του πλαισίου πρόληψης της διαφθοράς, θεσπίζοντας νομοθεσία για τις ομάδες συμφερόντων και την προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος για τους εργαζομένους τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα. Ωστόσο, η εφαρμογή της νομοθεσίας εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση. Η διαφθορά στον τομέα της υγείας συνεχίζει να προκαλεί ανησυχία, παρά τα αξιόπαινα αποτελέσματα του προγράμματος «καθαρά χέρια» της κυβέρνησης.
- (16) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2018, η Επιτροπή προέβη σε ολοκληρωμένη ανάλυση της οικονομικής πολιτικής της Λιθουανίας και τη δημοσίευσε στην έκθεση του 2018 για τη χώρα. Επίσης αξιολόγησε το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018, το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2018 και τη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν απευθυνθεί προς τη Λιθουανία κατά τα προηγούμενα έτη. Η Επιτροπή έλαβε υπόψη όχι μόνον τη συνάφειά τους για την άσκηση βιώσιμης δημοσιονομικής και κοινωνικοοικονομικής πολιτικής στη Λιθουανία αλλά και τον βαθμό στον οποίο συμμορφώνονται με τους κανόνες και τις κατευθύνσεις της Ένωσης, δεδομένης της ανάγκης ενδυνάμωσης της συνολικής οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης, μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων σε ενωσιακό επίπεδο κατά τη διαμόρφωση μελλοντικών εθνικών αποφάσεων.
- (17) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης αυτής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018 και είναι της γνώμης ⁽¹⁾ ότι η Λιθουανία αναμένεται να συμμορφωθεί με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης,

ΣΥΝΙΣΤΑ στη Λιθουανία να λάβει μέτρα το 2018 και το 2019 προκειμένου:

1. Να βελτιώσει τη φορολογική συμμόρφωση και να διευρύνει τη φορολογική βάση σε πηγές λιγότερο επιζήμιες για την ανάπτυξη. Να διασφαλίσει τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος, αντιμετωπίζοντας παράλληλα το ζήτημα της επάρκειας των συντάξεων.
2. Να βελτιώσει την ποιότητα, την αποδοτικότητα και τη συνάφεια της εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης ενηλίκων. Να βελτιώσει τις επιδόσεις του συστήματος ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης με την περαιτέρω μετατόπιση από τη νοσοκομειακή στην εξωνοσοκομειακή περίθαλψη, ενισχύοντας τα μέτρα πρόληψης των ασθενειών, μεταξύ άλλων και σε τοπικό επίπεδο, και αυξάνοντας την ποιότητα και την οικονομική προσιτότητα της περίθαλψης. Να βελτιώσει τον σχεδιασμό του συστήματος φορολογίας και παροχών με στόχο τη μείωση της φτώχειας και της εισοδηματικής ανισότητας.
3. Να ενθαρρύνει την αύξηση της παραγωγικότητας βελτιώνοντας την αποδοτικότητα των δημόσιων επενδύσεων, διασφαλίζοντας τον αποτελεσματικό κυβερνητικό συντονισμό της πολιτικής έρευνας και καινοτομίας και αντιμετωπίζοντας τα κενά και τις ανεπάρκειες των δημόσιων μέτρων για τη στήριξη της συνεργασίας μεταξύ επιστημονικού κόσμου και επιχειρήσεων.

Βρυξέλλες, 13 Ιουλίου 2018.

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
H. LÖGER

⁽¹⁾ Δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97.